C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Egan G. - Plevy ve větru.pdb

PDB Name: b
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.1.2007
Modification Date: 24.1.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Greg Egan

Plevy ve větru

(ikarie 1996/04)

Území El Nido de Ladrones - Hnízda zlodějů - mělo zhruba tvar elipsy o rozloze padesáti tisíc kilometrů čtverečních po obou stranách hranice mezi Kolumbií a Peru. Bylo těžké odhadnout, kde končí přirozený dešťový prales a začínají se vyskytovat geneticky upravené druhy. Celková biomasa systému El Nido se ale musela blížit miliardě tun. Miliarda tun stavebních materiálů, osmotických pump, kolektorů sluneční energie, buněčných chemických továren a biologických prostředků k výpočtům a ke komunikaci. A to všechno bylo řízeno lidmi, kteří to vytvořili.
Staré mapy a databáze už nejsou k použití. Vegetace úplně změnila stav zdejšího terénu tím, že pozměnila celou hydrologii a půdní chemii a ovlivnila typ dešťů a půdní eroze: tok řeky Putumayo se posunul, staré cesty se utopily v bažinách, džunglí se vinuly tajné stezky. Tento biogenní místní zeměpis je proměnlivý, takže i očitá vyprávění těch několika uprchlíků, kterým se podařilo z El Nida uniknout, brzy ztrácela platnost. Snímky ze satelitů nemají žádný význam, protože baldachýn lesa na jakékoli frekvenci skrývá - nebo záměrně falšuje - spektrální obrazy všeho, co leží pod ním.
Chemické toxiny a defolianty nejsou nic platné: rostliny a jejich symbiotické bakterie dokáží analyzovat většinu jedovatých látek a přeprogramovat si svůj metabolismus tak, aby je zneškodnily - nebo přeměnily v živiny - rychleji, než naše systémy zemědělského válečnictví dokáží vymyslet nové molekuly. Biologické zbraně jsou svedeny jinam, zničeny, ochočeny: většina z genů z posledního smrtelně nebezpečného rostlinného viru, který jsme tam aplikovali, byla nalezena o tři měsíce později, vložená do neškodného mikrobiálního nosiče pro složité komunikační sítě El Nida.
Vrah byl přeměněn v poslíčka. Každý pokus o spálení vegetace les rychle udusí oxidem uhličitým - nebo složitějšími hasícími prostředky, pokud bychom použili hořlaviny, které kyslík samy obsahují. Jednou jsme tam dokonce napumpovali pár tun výživných látek, označených silnými radioizotopy - vázanými ve sloučeninách chemicky nerozpoznatelných od přírodních forem. Výsledky jsme sledovali pomocí gama paprsků: El Nido oddělilo molekuly označené izotopy - pravděpodobně na základě odlišné difúzní rychlosti přes organické membrány - rozpustilo je a pak nám je vypumpovalo zpátky.
Když jsem tedy uslyšel, že peruánský biochemik jménem Guillermo Largo odjel z Bethesdy v Marylandu s nějakými přísně tajnými genetickými postupy - byly to plody jeho vlastního výzkumu, ovšem také majetek jeho zaměstnavatelů - a ztratil se v El Nidu, pomyslel jsem si: konečně omluva pro Velký Zásah. Velká Akciovka prosazovala myšlenku termonukleární asanace El Nida už skoro deset let. Bezpečnostní rada by to schválila. Vlády, které v dané oblasti mají nominální autoritu, by byly potěšeny. Stovky obyvatel El Nida byly v podezření, že překračují zákony USA - a prezidentka Golinová prahla po šanci, aby mohla dokázat, že jižně od hranic hraje chlapsky tvrdou hru, přestože se u ní doma mluví španělsky. Pak by mohla vystoupit v nejlepším vysílacím čase a povědět národu, že by měli být hrdí na operaci zvanou Zpět k přírodě a že 30 000 vysídlených zemědělců, kteří se uchýlili do El Nida před nevyhlášenou občanskou válkou v Kolumbii - a kteří teď jsou navždy osvobozeni od útlaku marxistických teroristů a drogových baronů - bude s jásotem vítat její odvahu a rozhodnost.
Nikdy jsem nepřišel na to, proč k tomu nedošlo. Možná kvůli technickým problémům s tím, aby se neprojevily žádné nepříjemné vedlejší efekty na dolním toku posvátné Amazonky, v níž by byly zničeny nějaké ohrožené druhy, které se tak dobře vyjímají na obrazovkách televizorů, než skončí tohle volební období? Nebo z obavy, že nějaký vojenský diktátor ze Středního Východu by si mohl třeba vyložit tento čin tak, že má dovoleno použít své vlastní slabé, dlouho tutlané jaderné zbraně proti nějaké obtížné menšině, a destabilizoval by tak nežádoucím způsobem danou oblast? Ze strachu z japonských obchodních sankcí, když tam teď jsou zpátky u moci zuřivě protijaderní tržní ekologové?
Neviděl jsem verdikty geopolitických počítačových modelů: jednoduše jsem dostal své příkazy - zakódované do blikání fluorescentních zářivek v mém místním K-martu, které se objevilo mezi světelnými signály s měnícími se cenami zboží. Slova, dekódovaná zvláštní neurální vrstvou v mé sítnici, se mi vynořila před očima v krvavě červeném odstínu na pozadí třešňových tónů regálů supermarketu.
Pokyn zněl, že mám vniknout do El Nida a vytáhnout odtamtud Guillerma Larga. Živého.

Oblečený jako místní agent s nemovitostmi - až k pozlacenému náramkovému telefonu a nejšerednějšímu třistadolarovému sestřihu vlasů - jsem navštívil Largův opuštěný byt v Bethesdě: to je severní předměstí Washingtonu, v těsné blízkosti hranic Marylandu. Byt měl moderní a prostorný, hezky zařízený, ale nebyl v něm žádný přehnaný přepych - bylo to přesně něco takového, co by se mu pokoušel prodat každý dobrý marketingový software na základě výše jeho platu.
Larga vždycky hodnotili jako talentovaného, ale nespolehlivého - to bylo potenciální bezpečnostní riziko, ale byl příliš talentovaný a produktivní, než aby ho nevyužili. Od chvíle, kdy ho instituce, která si velice eufemisticky říkala ministerstvo energetiky, zaměstnala hned poté, co v roce 2005 ukončil studia na Harvardu, byl pod rutinním dohledem - teď se ukázalo, že ten dohled byl až příliš rutinní... ale já samozřejmě chápu, že třicet let s neposkvrněným záznamem v něm muselo vyvolat určitý stupeň samolibosti. Largo se nikdy nepokoušel skrývat své politické názory - samozřejmě jednal s určitou rozvahou, která ale byla spíš otázkou ohledů než přetvářky. Nevzal by si tričko s Che Guevarou na návštěvu Los Alamos - ale on stejně nebyl typ, který by otevřeně projevoval své přesvědčení.
Na stěně obýváku měl nasprejovanou fresku v tónech téměř infračervených (a tedy viditelných pro většinu správných čtrnáctiletých Washingtoňanů, na rozdíl od jejich rodičů). Byl to exemplář té známé ohavnosti, Pláně vydlážděné hrdiny Bushova Nového Světového Řádu od Li Hing-Cheunga. Jako digitální obraz se to rozšířilo počítačovými sítěmi na přelomu století. Političtí vůdcové z počátku devadesátých let, nazí a vzájemně propletení - něco mezi Escherem a Kámasútrou - si kadili kouřící výkaly do svých otevřených a jinak prázdných lebečních dutin - nápad vypůjčený od německého satirika George Grosze. Irácký diktátor tady obdivoval vlastní obraz v zrcadle s držadlem - což byla přesná reprodukce obálky jednoho dobového časopisu, kde měl knír vyretušovaný tak, aby připomínal Hitlera. Prezident USA nesl - vodorovně, ale připravené k naklonění - přesýpací hodiny plné vyzáblých rukojmí, jejichž propuštění zdržel o pár měsíců, aby tak za to získal všechnu slávu místo svého prezidentského předchůdce. Vzájemně do sebe všichni byli podezřele zakleslí - až k australskému předsedovi vlády, zobrazenému jako veš muňka, jak se marně snaží přizpůsobit své malinké čelisti velkému prezidentskému pyji. Dovedu si představit, že pár neo-McCarthyovských troglodytů v senátu z toho mohlo mít mrtvici, kdyby někdy došlo na zkoumání Largových prohřešků - ale co jsme měli dělat? Odmítnout ho zaměstnat, kdyby vlastnil třeba utěrku s Guernikou?
Largo vymazal před odjezdem na počítačích ve svém bytě všechno včetně zábavního systému - ale já už jsem jeho vkus v hudbě znal, protože jsem několik hodin poslouchal vzorky odposlouchávání, plné špatného korejského ská. Žádná chvályhodná revoluční etno-solidarita, žádná strhující americká píšťala. Škoda, to by se mi líbilo mnohem víc. V jeho poličkách s knihami bylo pár ošoupaných knih o biochemii z nižších ročníků vysoké školy, asi si je nechal ze sentimentality, a pár tuctů obstarožní literární klasiky a svazků poezie v angličtině, španělštině a němčině. Hesse, Rilke, Vallejo, Conrad, Nietzsche. Nic moderního ani vytištěného po roce 2010. Několika slovy pokynů k manažeru domácnosti Largo vymazal všechna digitální díla, která vlastnil, a tak zničil poslední čtvrtstoletí své osobní archeologie.
Prošel jsem zbylé knihy a pátral jsem po něčem zajímavém. V jednom z textů byla tužkou opravená struktura guaninu... A v Srdci temnoty byla podtržená jedna část. Vypravěč, Marlow, zvažoval podivnou skutečnost, že služebníci na parníku - členové kanibalského kmene, jimž vyhodili do řeky jídlo v podobě hnijícího hrocha - se ještě nevzbouřili a nesnědli ho. Vždyť přece:
"Žádný strach se nemůže měřit s hladem, žádná trpělivost jej nemůže přemoci, odpor prostě neexistuje tam, kde je hlad. A pokud jde o pověru, různé víry a to, čemu se říká zásady - ty znamenají méně než plevy ve větru."
S tím jsem se nemohl přít - ale divil jsem se, proč si Largo tu pasáž označil. Možná to v něm rozeznělo nějakou strunu, tehdy v době, kdy se pokoušel odůvodnit si, že přijímá své první granty na výzkum od Pentagonu? Inkoust byl vybledlý - a ta kniha byla vytištěna v roce 2003. Dal bych přednost jeho deníkovým zápisům z posledních dvou týdnů před jeho zmizením - ale počítače v jeho domácnosti nebyly systematicky sledovány už skoro dvacet let.
Sedl jsem si za stůl v jeho pracovně a díval jsem se na prázdnou obrazovku. Largo se narodil ve střední třídě, ve formálně katolické, velice umírněně levicové rodině v Limě v roce 1980. Jeho otec, novinář u El Comercio, umřel na mozkovou mrtvici v roce 2029. Jeho osmasedmdesátiletá matka pořád ještě pracovala jako právní zástupkyně jedné mezinárodní důlní společnosti - a ve volném čase se zabývala přešetřováním zákonnosti vězení pro rodiny zmizelých radikálů. Tohle její hobby jí zaměstnavatelé tolerovali, protože jim přinášelo levné záslužné body za dobrý vztah s veřejností v akcionářských demokraciích. Guillermo měl jednoho staršího bratra, chirurga v důchodu, a jednu mladší sestru, učitelku na základní škole. Ani jeden z nich nebyl politicky aktivní.
Většinu vzdělání získal ve Švýcarsku a v USA. Když si udělal doktorát, postupoval vzhůru ve vládních výzkumných ústavech, v biotechnologickém průmyslu a v akademii - skuteční sponzoři toho všeho byli víceméně stejní. Teď mu bylo pětapadesát, byl třikrát rozvedený, ale bezdětný, a vracel se do Limy jen na krátké rodinné návštěvy.
Po třech desetiletích práce na vojenských aplikacích molekulární genetiky - nejdřív to dělal nevědomky, ale ne dlouho - ho něco najednou pohnulo k tomu, aby se tak nečekaně vypravil do El Nida. Co to ale mohlo být? Když už dokázal tak dlouho a tak klidně spojovat vojenský výzkum se zbožnými liberálními city, musel v tom už dosáhnout virtuozity. Jeho poslední psychologický profil to naznačoval: divoká hrdost na vědecké úspěchy vyvažovala nejistotu, kterou cítil, když přemítal o jejich konečném smyslu - a tento konflikt se rozpadal do pohodlné netečnosti. Tohle je v průmyslu dobře dokumentovaný obvyklý vývoj.
A zdálo se, že přijal za své - hluboko v srdci, už před třiceti lety - že jeho principy znamenají méně než "plevy ve větru". Možná opožděně dospěl k rozhodnutí, že když už je jednou děvka, může v tom stejně dobře být důsledný a prodat své umění tomu, kdo nabídne nejvíc - i kdyby to znamenalo pašování genetických zbraní pro drogový kartel. Četl jsem ale jeho finanční záznamy: žádné daňové podvody, žádné dluhy z hazardu, žádné důkazy, že by někdy žil nad poměry. Zradil své zaměstnavatele stejně, jako kdysi zradil své ideály mládí a přijal práci u nich.

Snad mu to připadalo jako správně nihilistické gesto... ale na pragmatičtější úrovni bylo těžké si představit, že mu nabízené peníze, včetně následků, které to pro něj mohlo mít, připadají tak přitažlivé. Co mu mohlo El Nido nabídnout? Dobře chráněný účet v satelitní bance a novou totožnost v Paraguayi? Všechny mizerné radosti života na okraji plutokracie Třetího světa? To všechno by mohl získat, kdyby se dožil důchodu ve své adoptované vlasti, zachránil by své svědomí jednou dvěma jedovatými esejemi o zahraniční politice v nějakém nečteném levicovém netzinu - a pak by konečně přesvědčil sám sebe, že jakýkoli národ, který mu zaručil taková neomezená práva svobody projevu, si zaslouží všechno, co udělal na jeho ochranu.
Ale co opravdu udělal na tu ochranu - jaké nástroje dovedl k dokonalosti a pak ukradl - jsem se nedozvěděl.

Když se snesl soumrak, zamknul jsem byt a zamířil jižně po Wisconsin Avenue. Washington ožíval, ulice se už hemžily lidmi hledajícími rozptýlení na sklonku horkého dne. Noci ve městech začínaly připomínat halucinace. Teenageři si hráli s bioluminiscentními symbionty a tepny na spáncích, hrdla a svaly předloktí jim zářily pronikavou modří, takže vypadali jako chodící modely krevního oběhu. Pěstovali si vysoký krevní tlak, aby zlepšili výsledný efekt. Jiní používali sítnicové symbionty, kteří převáděli infračervené světlo do viditelného spektra, a jejich oči svítily v šeru upíří červení. A jiní, i když to nebylo vidět, měli lebky plné Bílých Rytířů.
Kmenové buňky kostní dřeně, infikované Matkou - geneticky upraveným retrovirem - vytvářely něco mezi embryonálním neuronem a bílou krvinkou. Bílí Rytíři vylučovali cytokininy, nutné k narušení bariéry mezi mozkem a krví - a jakmile ji překonali, molekuly buněčné adheze je vedly k cíli, kde mohly zaplavit místo s vybraným neurotransmitorem - nebo dokonce utvořit dočasné kvazisynapse s pravými neurony. Uživatelé jich často měli deset i víc subtypů v krvi současně a každý z nich aktivovali speciální přísadou v potravě: nějakou levnou, neškodnou a naprosto legitimní chemikálií, která v těle není od přírody přítomna. Strávením správné směsi nevinných umělých barviv, vůní a konzervačních látek mohli modulovat svoji neurochemii skoro jakýmkoli způsobem - dokud Bílí Rytíři nezahynuli, k čemuž byli naprogramováni, a pak byla potřeba nová dávka Matky.
Matka se dala šňupat nebo píchnout do žíly... ale nejúčinnější způsob užívání byl napíchnout kost a injektovat ji přímo do kostní dřeně. To byl bolestivý a riskantní zásah i v případě, že použitý virus byl nekontaminovaný a pravý. Dobrá látka pocházela z El Nida. Špatná látka pocházela ze sklepních laboratoří v Kalifornii a Texasu, kde se genoví hackeři snažili donutit buněčné kultury, infikované Matkou, aby reprodukovaly virus, který byl výslovně vymyšlený tak, aby takovým pokusům odolával - a fušovali tam dávky mutantních kmenů, ideálních pro navození leukémie, astrosarkomu, Parkinsonovy nemoci a celé sbírky nových psychóz.
Když jsem projížděl městem zdolaným dusnem a pozoroval jsem bezstarostně veselé davy, pocítil jsem nával zostřeného vědomí, jako bych všechno pronikal a vnímal se snovou jasností. Částečně jsem se cítil otupělý, jako z olova, úplně prázdný - ale zároveň jsem byl jakoby elektrizovaný a vševidoucí. Zdálo se mi, že jsem schopen nahlížet do skrytých krajin v lidech kolem mě, vidět do nich ještě hlouběji než do zářících krevních řečišť: že mohu proniknout svým pohledem až do jejich kostí.
Přímo do kostní dřeně.
Zajel jsem na okraj parku, který jsem už jednou navštívil, a čekal jsem. Pro tenhle svůj úkol už jsem byl správně oblečený. Mladí lidé procházeli kolem, usmívali se, někteří se dívali na můj stříbrný Ford Narcissus z roku 2025 a obdivně hvízdali. Nějaký kluk tančil na trávě, dokonale blažený z coca-coly, a to dokonce ani nedostal zaplaceno za to, aby dělal reklamu!
Zanedlouho k autu přišla nějaká dívka, na holých pažích jí svítily modré cévy. Naklonila se k okénku a zkoumavě nahlédla dovnitř.
"Co máš?" Bylo jí tak šestnáct sedmnáct, byla štíhlá, s tmavýma očima barvy kávy, se slabým jihoamerickým přízvukem. Mohla to být moje sestra.
"Jižní Duhu." Všech dvanáct hlavních genotypů Matky, přímo z El Nida, řezaných jen glukózou. Jižní Duha - a trochu jídla z fastfoodu - vás dostane kamkoli.
Dívka si mě skepticky prohlížela a natáhla ke mně pravou ruku dlaní dolů. Měla prsten s velkým broušeným kamenem, který měl uprostřed prohlubeň. Vytáhl jsem z přihrádky na rukavice balíček, roztřásl ho, roztrhl a usypal jsem několik zrníček prášku do prohlubně v prstenu. Pak jsem se naklonil, navlhčil jsem vzorek slinami a držel jsem její chladné prsty, aby se jí nechvěla ruka. Dvanáct plošek kamene se okamžitě rozzářilo, každá jinou barvou. Imunoelektrické senzory v jamce, malinké kondenzátory potažené protilátkami, byly schopny rozpoznat několik míst na proteinovém plášti různých kmenů Matky - zvlášť ty, se kterými měli podloudní výrobci nejvíc problémů, aby se do nich správně trefili. Ale s pomocí dostatečně dobré technologie nemusely tyhle proteiny mít vůbec nic společného s RNA, která byla uvnitř proteinového pláště.
Zdálo se, že na dívku to udělalo dojem. Obličej se jí rozzářil, jak už se začínala těšit. Vyjednali jsme cenu. Byla příliš nízká. Měla by mít podezření.
Než jsem jí podal balíček, podíval jsem se jí do očí.
Řekl jsem: "Na co tohle svinstvo potřebuješ? Svět je svět. Máš ho brát takovej, jakej je. Přijmi ho tak, jak je: krutej a hroznej. Buď silná. Nikdy nelži sama sobě. To je jediná cesta k přežití."
Uchichtla se nad mým zjevným pokrytectvím, ale byla příliš potěšená, jaké má štěstí, než aby na mě začala být opravdu nepříjemná. "Vím, jak to myslíš. Žijem na špatný planetě." Vtiskla mi do ruky peníze a dodala s očima rozšířenýma v grimase hrané upřímnosti: "Tohle je naposledy, co beru Matku. Slibuju."
Dal jsem jí smrtelný virus a pozoroval jsem, jak přechází trávník a mizí ve stínech parku.

Kolumbijský vojenský pilot, který mě sem dopravil z Bogoty, nebyl zřejmě zrovna bez sebe z toho, že má riskovat život

kvůli byrokratovi z protidrogové agentury. K hranici bylo sedm set kilometrů a území podél naší trasy ovládalo pět různých guerillových organizací. Nebylo tam moc měst, ale bylo tam několik set možných míst pro raketové základny.
"Můj pradědeček," řekl hořce, "umřel v blbý Koreji a bojoval za zasraného generála Douglase McArthura." Nebyl jsem si jistý, jestli tím chce dát průchod své hrdosti nebo je to narážka na nesplacený dluh. Asi oboje.
Vrtulník byl podivně tichý, vybavený fázovými absorbéry hluku, které vypadaly jako obrovské megafony, ale spolykaly většinu hluku vrtule. Trup z uhlíkových vláken byl pokryt drahou sítí chameleoních polymerů - ačkoli stejně účinné by bylo prostě ho natřít na odstín modři, jakou má obloha. Endotermická chemická směs akumulovala odpadní teplo z motoru a pak ho zhruba jednou za hodinu uvolňovala parabolickým radiátorem v podobě impulsu namířeného směrem k obloze. Guerillové skupiny neměly přístup k satelitnímu zobrazení a radar si netroufly použít: usoudil jsem, že máme menší pravděpodobnost smrti než průměrný bogotský občan, dojíždějící do práce. Tam v hlavním městě vybuchovaly autobusy bez varování dvakrát nebo třikrát týdně.
Kolumbie se rozpadala. La Violencia z padesátých let dvacátého století, všechno znova. Ačkoli všechny ty efektní teroristické sabotáže byly prováděny organizovanými guerillovými skupinami, většinu zabití zatím způsobovaly frakce dvou hlavních politických stran, které masakrovaly přívržence té druhé a mstily se vzájemně za zvěrstva spáchaná před mnoha generacemi. Skupina, která doopravdy začala současnou vlnu krveprolití, měla zanedbatelnou podporu: Ejército de Simon Bolívar byli bláznivý pravicoví extremisté, kteří chtěli "sjednocení" s Panamou, Venezuelou a Ecuadorem - po dvou staletích samostatnosti - a zatažení Peru a Bolívie do tohohle podniku, aby uskutečnili Bolívarův sen o Gran Colombia. Ale zavražděním prezidenta Marína rozpoutali sled událostí, které neměly s jejich absurdní snahou nic společného. Stávky, protesty, pouliční boje, stanné právo, válečné soudy. Stahování cizího kapitálu nervózními investory, následované hyperinflací, a zhroucení místního finančního systému. Pak se roztočila spirála násilí. Každý, od komand smrti po maoistické odštěpence, jako by věřil, že jeho hodina konečně nadešla.
Neviděl jsem vypálit ani kulku - ale od okamžiku, kdy jsem do země vstoupil, se mi svíraly vnitřnosti a cévami mi neustále proudil intenzívní příliv adrenalinu. Cítil jsem se celý vybuzený, horečnatý... měl jsem intenzívní pocit, že žiju. Mé smysly byly zostřené jako u těhotné ženy: všude jsem cítil krev. Když skrytý boj o moc, který ovládá všechny lidské záležitosti, konečně pronikne na povrch, až prorazí kůži, je to, jako byste sledovali nějaké ohromné prvotní zvíře, jak se zvedá z oceánu. Přivádí vás to do tranzu a děsí vás to zároveň. Je vám z toho nanic - a jste celí rozjaření. Ocitnout se tváří tvář pravdě člověka vždycky rozjaří.

Ze vzduchu nebylo vidět, že by náš příjezd zpozorovali. Posledních dvě stě kilometrů jsme přelétali nad deštným pralesem - místy vykáceným pro plantáže a doly, ranče a pily, propleteným kovově lesklými vlákny řek - ale většina pralesa byla ze všeho nejvíc podobná nekonečné ploše brokolice. El Nido dovolovalo přírodní vegetaci, aby v jeho okolí volně bujela - a pak ji imitovalo... a proto bylo sbírání vzorků na hranicích území dost neúčinná metoda, když jste chtěli získat genetický materiál, který by byl něco platný pro analýzu. Proniknutí dál do hloubi El Nida bylo ale obtížné, nepomáhaly ani roboty sestrojené pro ten účel - celé tucty se jich už ztratily - a tak vzorky z okraje musely stačit, aspoň do doby, než bude několik dalších členů kongresu vyfotografováno, jak se dopouštějí znásilnění, a tím pádem bude možné je přesvědčit, aby hlasovali pro zvýšení finanční podpory výzkumu El Nida. Většina geneticky upravených rostlinných tkání byla samo-destruktivních, takže pokud jim začala chybět pravidelná chemická a virová informace z jádra, která jim potvrzovala, že jsou ještě ve svém prostředí, rozpadaly se - a tak hlavní výzkumná základna protidrogové agentury byla na okraji samotného El Nida. Byl to komplex podtlakových budov a experimentálních pozemků na mýtině, vypálené v džungli na kolumbijské straně hranice. Ploty nabité elektřinou nekončily nahoře drátem s žiletkami. Stáčely se v devadesátistupňovém úhlu na elektrifikovanou střechu a tak tvořily drátěnou klec. Heliport byl uprostřed základny, kde se klec mohla dočasně otevřít nahoru k obloze.
Ředitelka výzkumu Madeleine Smithová mě provedla po základně. Venku jsme oba na sobě měli hermetické biohazardní obleky - ačkoli pokud modifikace, které na mně provedli ve Washingtonu, pracovaly podle očekávání, ten můj oblek byl nadbytečný. Obranné viry El Nida občas pronikly i sem. Nikdy nebyly fatální, ale neočkovaného člověka mohly vážně ochromit. Ti, kdo les vytvořili, balancovali na tenké hranici mezi biologickou "sebeobranou" a jednoznačně vojenskými aplikacemi. V geneticky zmanipulované džungli se vždycky ukrývaly guerilly - a vydělávaly spoluprácí na vývozu Matky - ale technologie El Nida nikdy nebyla záměrně směrována k vytvoření smrtelných patogenů.
Zatím.
"Tady pěstujeme ze semínek něco, o čem doufáme, že z toho bude stabilní El Nido fenotyp, a říkáme tomu beta sedmnáct." Byly to obyčejné vypadající keře s tmavozelenými listy a tmavě červenými bobulemi. Smithová ukázala na řadu nástrojů, podobných fotoaparátům, stojících před rostlinami. "Infračervená mikrospektroskopie v reálném čase. Umí to analyzovat RNA transkript střední délky, pokud by nastal ostrý nárůst jeho produkce simultánně v dostatečném počtu buněk. Zpracováváme jejich údaje v našich záznamech z plynové chromatografie, které nám ukáží celé spektrum molekul proudících z jádra. Pokud bychom dokázali přistihnout tyhle rostliny při tom, že zachytily nějaký vzkaz z El Nida - a pokud by jejich odpovědí bylo zapnutí nějakého genu a syntéza příslušného proteinu - mohli bychom být schopni objasnit mechanismus, jakým to funguje, a utnout jim to."
"Nemůžete prostě... sekventovat všechnu jejich DNA a přijít na to z první ruky?" Měl jsem působit dojmem nově dosazeného úředníka, který se tu stavuje jen nakrátko, aby se podíval, jestli si místo práce nedělají zlatem potažené sponky na papír - ale bylo těžké odhadnout, jak moc naivně bych měl mluvit.
Smithová se zdvořile usmála. "DNA z El Nida je hlídána enzymy, které ji roztrhají na kousky při nejmenším náznaku porušení buněk. Teď máme asi takovou šanci stanovit její sekvenci, jako kdybych si měla... přečíst vaše myšlenky při pitvě. A k tomu ještě ani nevíme, jak ty enzymy fungují.
Čeká nás na tom hodně práce. Když před čtyřiceti lety začaly drogové kartely investovat do biotechnologie, kladly

prvořadý důraz na to, aby se jejich výtvory nedaly okopírovat. A odlákaly ty nejlepší lidi z legitimních laboratoří celého světa - nejen tím, že jim zaplatily víc, ale poskytly jim svobodnější možnosti pro jejich tvořivost a také lákavější cíle. El Nido pravděpodobně obsahuje tolik patentovatelných vynálezů, jako za stejnou dobu vyprodukoval celý agrotechnologický průmysl. A všechny jsou daleko zajímavější."
Jestlipak sem právě tohle přivedlo Larga? Zajímavější cíle? Ale El Nido bylo dokončené a zajímavé úkoly už teď byly pryč. Všechna další práce spočívala jen v zjemňování a zdokonalování systému. A v pětapadesáti letech musel vědět, že ta nejtvořivější doba jeho života už dávno minula.
Řekl jsem: "Představuju si, že kartely dostaly víc, než za co zaplatily. Technologie posunula jejich byznys tak, že se nedá odhalit. Všechny tradiční drogy začalo být velice snadné syntetizovat biologicky - jsou příliš levné, příliš čisté a příliš snadno dostupné. Závislost na drogách už přestala jako byznys vynášet. Dnes už se prodá jen jedno, a to inovace drog."
Smithová mávla objemnými pažemi směrem ke zvedající se stěně lesa za klecí - obrátila se obličejem k jihovýchodu, ačkoli to všechno vypadalo stejně. "El Nido je víc, než s čím počítali. Původně chtěli jen rostliny koky, kterým se líp daří v menší nadmořské výšce, a nějakou geneticky zmanipulovanou vegetaci, která by snáze zamaskovala jejich laboratoře a plantáže. Dopadli tak, že tam žije malý národ, plný genových hackerů, anarchistů a uprchlíků. Kartely kontrolují jen určité oblasti: polovina původních genetiků se od nich oddělila a našla si své vlastní malé pralesní utopie. Mezi nimi je nejmíň tucet lidí, kteří umějí programovat rostliny - zapínat nové vzorce genové exprese, napojit se do jejich komunikační sítě a využívat ji - a s tímhle si můžete vytyčit svoje vlastní teritorium."
"Jako že bych měl nějakou tajnou šamanistickou moc, abych poroučel lesním duchům?"
"Přesně tak. Až na to, že tohleto doopravdy funguje."
Zasmál jsem se. "Víte, co mě nejvíc těší? Ať se stane cokoli... nakonec je všechny spolkne skutečná Amazonka, skutečná džungle. Má za sebou - kolik? Dva miliony let? Jejich vlastní malé utopie! Během padesáti nebo sta let to bude, jako by žádné El Nido nikdy neexistovalo."
Méně než plevy ve větru.
Smithová neodpověděla. V tom tichu jsem slyšel odevšad monotónní cvakání brouků. V Bogotě, vysoko na náhorní plošině, byl skoro mráz. Tady bylo dusno jako ve Washingtonu.
Podíval jsem se na Smithovou. Řekla: "Samozřejmě máte pravdu." Ale neznělo to vůbec přesvědčeně.

Ráno při snídani jsem Smithovou ujistil, že mi tady všechno připadá v pořádku. Opatrně se usmála. Myslím, že měla podezření, že nejsem tím, co jsem tvrdil, že jsem, ale na tom ve skutečnosti nezáleželo. Pečlivě jsem naslouchal klábosení vědců, laborantů a vojáků. Jméno Guillermo Largo nezaznělo ani jednou. Jestli ani nevěděli o Largově existenci, těžko mohli uhodnout, proč tu ve skutečnosti jsem.
Bylo po deváté, když jsem opustil základnu. Na půdu mezi stromy kolem základny pronikaly záclony světla, jemného jako polární záře. Když jsme vzlétli nad baldachýn stromů, bylo to jako vystoupit z mlhovitého svítání do nejjasnější polední záře.
Pilot, i když nerad, letěl oklikou nad středem El Nida. "Teď jsme v peruánském vzdušném prostoru," upozorňoval mě.
"Chcete rozpoutat diplomatický incident?" Zdálo se, že mu ta možnost připadá lákavá.
"Ne. Ale leťte níž."
"Není tam nic k vidění. Neuvidíte dokonce ani řeku."
"Níž." Brokolice se zvětšily, pak jsem na ně najednou byl schopen zaostřit zrak. Všechna ta nediferencovaná zeleň se změnila v jednotlivé větve, pevné a ostře se rýsující. Bylo to zvláštně šokující, jako dívat se na nějaký obyčejný známý předmět pod mikroskopem a vidět, jak se najednou odhalila jeho podivnost a jedinečnost.
Máchnul jsem rukou a přerazil jsem pilotovi vaz. Vypustil syčivě vzduch skrz zuby, překvapilo ho to. Zachvěl jsem se směsí strachu a hryzajícího svědomí. Naskočil autopilot a udržel vrtulník ve vzduchu. Trvalo mi dvě minuty, než jsem odvázal pilotovo tělo, stáhl ho k nákladu a sedl si na jeho místo.
Vyšrouboval jsem řídící panel a vsadil jsem tam nový čip. Digitální záznam, přenášený přes satelit na vojenskou základnu na sever, ukáže, že jsme se rychle a nekontrolovaně zřítili.
To ovšem nebylo moc daleko od pravdy. Ve výšce sto metrů jsem narazil na větev a zlomil jsem jeden list předního rotoru. Počítače to statečně kompenzovaly, modelovaly znovu a znovu celou situaci. Zkrátily aktivní povrchy zbývajících listů vrtule - a nepochybně si počínaly po těch pět vteřin, které zbývaly mezi otřásajícími údery a selháním vrtulníku, dobře. Absorbéry hluku zdivočely, dostávaly se z fáze s motory a zase zpátky, takže pálily do džungle salvy intenzivního hluku.
V padesátimetrové výšce jsem se začal pomalu otáčet, podivně hladce, a viděl jsem před sebou houstnoucí stěnu lesa, jako bych byl na klidném filmovém panoramatickém promítání. Ve dvaceti metrech nastal volný pád. Kolem mě se nafoukly airbagy a zablokovaly mi veškerý výhled. Zavřel jsem oči, což bylo zbytečné, a zaťal jsem zuby. V hlavě se mi odvíjely zlomky modliteb - zlomky dětství, obrazy, které se mi propálily do mozku, bez významu, ale nevymazatelné.
Pomyslel jsem si: Jestli zemřu, džungle si mě zabere pro sebe. Jsem maso. Jsem jako plevy. Nezůstane nic, co by se mohlo posuzovat. Ve chvíli, kdy jsem si vzpomněl, že tohle vůbec není opravdová džungle, jsem už nepadal.
Airbagy se rychle vyfoukly. Otevřel jsem oči. Všude kolem mě byla voda, zaplavený les. Střešní panel mezi rotory se odsunul s jemným zasyčením, které připomínalo pilotův poslední výdech, a pak se vysunul dolů jako pomalu se hroutící drak. Přitom dostával barvu blátivého stříbra, zelenou a hnědou, jak se přizpůsoboval barvám okolního terénu.
Malý záchranný vor měl vesla, zásoby, signální světla a radiový signál. Ten jsem odřízl a nechal jsem ho ve vraku vrtulníku. Vrátil jsem pilota na sedadlo právě v okamžiku, kdy voda začala vnikat dovnitř a chystala se ho pohřbít.
Pak jsem se vydal po řece.

El Nido změnilo kdysi splavný tok řeky Rio Putumayo v matoucí bludiště. Stojaté kanály hnědé vody se plazily mezi čerstvě vzniklými ostrůvky půdy pokryté palmami a gumovníky a mezi zaplavenými břehy, kde ty nejstarší stromy - čokoládově zbarvené druhy s tvrdým dřevem (starší než sama genetika, ale to nutně neznamenalo, že by byly geneticky nemodifikované) - se vznášely vysoko nad podrost a tam nahoře se ztrácely z dohledu.
Lymfatické uzliny na krku a ve slabinách mi hořce pulzovaly v divoké, ale uklidňující reakci mého modifikovaného imunitního systému, který se vyrovnával s virovým útokem El Nida tím, že hromadně produkoval tisíce nových buněk typu T-killerů, místo aby čekal na opatrnou reakci protilátek. Kdybych tady strávil několik týdnů, mohlo by se stát, že by tím sítem pronikl nějaký klon, vybavený zvláštními zakódovanými pokyny, a zničil by mě novou autoimunní nemocí - ale já si neplánoval, že bych tu zůstal tak dlouho.
Kalnou vodu čeřily ryby a vyplouvaly k hladině, aby chytily hmyz, sedající na povrch vody, nebo plující semeníky rostlin. V dálce sklouzly silné smyčky anakondy z převislé větve a líně se svezly do vody. Mezi gumovníky v jícnech fialových orchidejí se vznášeli kolibříci. Pokud jsem to dokázal posoudit, do žádného z těchto organismů nikdo geneticky nezasahoval. Dál obývaly umělý les, jako by se nechumelilo.
Vyndal jsem z kapsy žvýkačku bohatou na cyklamáty a pomalu jsem oživil jednu ze svých vlastních sad Bílých Rytířů. Pach horka a rozkládající se vegetace se zdál slábnout, protože určité čichové vjemy byly v mém mozku otupeny a jiné senzibilizovány - do hry vstupoval vnitřní filtr, což umožňovalo jakémukoli signálu z nově získaných receptorů v mých nosních dutinách, aby přehlušil všechny ostatní zneklidňující pachy džungle.
Najednou jsem cítil ze svých rukou a šatů pach mrtvého pilota, ulpívající stopy jeho potu a výkalů - a feromony chápanů ve větvích kolem mě, ostře páchnoucí po moči. Zkusil jsem je patnáct minut sledovat a pádloval jsem ve směru, kde to bylo cítit nejčerstvěji, až jsem byl konečně odměněn varovným štěbetáním a krátkým pohledem na dvě hubená černohnědá opičí těla, mizející v listí přede mnou.
Můj osobní pach byl zamaskovaný. Symbionti v mých potních žlázách strávili všechny jeho charakteristické molekuly. Působení těchto bakterií však mělo dlouhodobé vedlejší efekty a podle nejnovějších informací se jimi obyvatelé El Nida nezatěžují. Samozřejmě existovala šance, že Largo byl dostatečně paranoidní, aby si přinesl své vlastní s sebou.
Díval jsem se upřeně za utíkajícími opicemi a myslel jsem na to, kdy zachytím první pachovou stopu živé lidské bytosti. I negramotný zemědělec, který utekl před násilím na sever, by mohl mít cenné znalosti o stavu hry mezi zdejšími bojůvkami, a také nějakou hrubou představu o mapě zdejšího uzemí.
Vor začal jemně pískat, jak z jednoho jeho oddílu začal unikat vzduch. Překulil jsem se do vody a celý jsem se potopil. Metr hluboko jsem neviděl ani vlastní ruce. Čekal jsem a naslouchal, ale slyšel jsem jen jemné žbluňkání ryb vyskakujících nad vodní hladinu. Žádná skála nemohla propíchnout umělou hmotu voru: musela to být kulka.
Vznášel jsem se v chladivém mléčném tichu. Voda skryje mé tělesné teplo a po příštích deset minut se nemusím nadechnout. Otázka byla, jestli mám riskovat vznik vodní brázdy, když budu plavat od voru, nebo u něj počkat.
Něco ostrého a tenkého mi přejelo po tváři. Ignoroval jsem to. Opakovalo se to. Nepodobalo se to na omak rybě ani ničemu živému. Potřetí jsem ten předmět uviděl, jak se mi třepotá přímo před obličejem. Byl to kus plastiku, široký několik centimetrů. Ohmatával jsem jeho okraj: místy byl ostrý, místy měkký a poddajný. Pak se mi ten úlomek v ruce rozlomil vedví.
Plaval jsem několik metrů od voru a pak jsem se opatrně vynořil. Záchranný vor se rozkládal, plastik se odlupoval do vody jako kůže v kyselině. Ten polymer byl vymyšlený tak, aby vzdoroval jakémukoli druhu biodegradace - ale podle všeho si nějaký bakteriální kmen El Nida našel cestičku.
Plaval jsem na zádech, zhluboka jsem dýchal, abych se očistil od oxidu uhličitého, a přemýšlel jsem o tom, jaké mám vyhlídky na úspěšné dokončení výpravy, když půjdu pěšky. Stromoví nade mnou se mihotalo, jako by vzduch byl horký, a to nedávalo smysl. Mé končetiny začínaly být zvláštně teplé a těžké. Napadlo mě, že bych moc rád věděl, co to teď asi čichám, kdybych ovšem nevyřadil devadesát procent svého čichového spektra. Pomyslel jsem si: Kdybych vypěstoval bakterie, schopné strávit látky, které jsou v El Nidu cizí, co bych po nich ještě chtěl, aby udělaly, když narazí na takovou potravu? Vyřadit z boje toho, kdo jim ji přinesl? Vysílat zprávy o té události pomocí biochemických signálů?
Cítil jsem ostré pachy půltuctů upocených lidí, když ke mně přijeli, ale nedokázal jsem vůbec nic udělat, jen jsem ležel ve vodě a dovolil jim, aby mě vylovili.

Pak mě nesli od řeky na nosítkách, svázaného a se zavázanýma očima. Nikdo v mém doslechu nepromluvil. Mohl jsem usuzovat na rychlost, jakou jsme šli, podle rytmu kroků svých nosičů, nebo jsem mohl odhadovat směr naší cesty podle uhlu, ve kterém se mi slunce opíralo do obličeje... ale ve stavu bdělého snění, vyvolaném bakteriálními toxiny, jsem na tom byl tak, že čím usilovněji jsem se snažil vyložit si tato fakta, tím ztracenější a zmatenější jsem se cítil.
V jednom okamžiku, když celá skupina odpočívala, si někdo dřepl vedle mě a přejížděl mi nad tělem nějakým měřícím přístrojem. Tuhle domněnku mi potvrdily pocity horkého píchání všude, kde jsem měl implantované polymerové transpondery. Fungovaly sice jen pasivně, ale jejich rezonance vyvolaná satelitním mikrovlnným signálem by mohla prozradit, kde jsem. Scanner je všechny našel a vypálil.
Později odpoledne mi sundali pásku z očí. Byli si tak jistí tím, že jsem naprosto dezorientovaný? A že nikdy neuniknu? Napadlo mě, že mi možná jen chtějí omočit čumák v triumfální architektuře El Nida.
Přístupová cesta byla jen skrytá stezka vedoucí skrz bažinu. Díval jsem se pořád dolů pod nohy a pozoroval jsem, jak se boty mých únosců obalují bahnem, zatímco suchý, na pohled bezpečný vyvýšený pás terénu hned vedle nechávají nepovšimnutý.
O kus cesty dál se zdálo, jako by nás svou clonou vědomě propouštěly husté trnité keře. Moje žvýkačka už se natolik opotřebovala, že jsem ucítil, že se pohybujeme v oblaku sladké, esteru podobné komponenty. Neviděl jsem, jestli byla

nastříkána do vzduchu z tlakové lahve, nebo byla vyloučena tělem některého člena skupiny, který měl symbionty v kůži, v plicích nebo ve střevech.
Vesnice se vynořila z té záludné džungle skoro nepozorovaně. Cítil jsem, že půda pod nohama se stává postupně nepřirozeně pevnou a rovnou. Stromy začaly být najednou uspořádané trochu pravidelně - ne že bych viděl nějaké přímé řady stromů, ale měl jsem pocit, že je to všechno nějak čím dál víc odlišné. Pak jsem si začal všímat "náhodných" mýtin nalevo i napravo, s "přirozenými" dřevěnými budovami, nebo se zářivými biopolymerovými boudami.
Položili mě na zem před jednu z chatrčí. Sklonil se nade mě muž, kterého jsem nikdy předtím neviděl, neupravený a neoholený, a v ruce držel lesknoucí se lovecký nůž. Zdál se mi být archetypem člověka ve zvířecí podobě, člověka jako šelmy, člověka zabíječe, neuvědomujícího si sama sebe.
Řekl: "Příteli, tady ti vypustíme z těla všechnu krev." Usmál se, dřepl si ke mně a já jsem skoro omdlel ze smradu vlastního strachu, jak jeho výpotky zvítězily nad symbionty. Přeřezal mi pouta na rukou a dodal: "A pak ji všechnu vrátíme na místo." Uchopil mě jednou rukou kolem hrudníku, zvedl mě z nosítek a odnesl mě do budovy.

Guillermo Largo řekl: "Odpusťte, že vám nepodám ruku. Myslím, že už jsme vás skoro vyčistili, ale nechci riskovat fyzický kontakt pro případ, že tam ještě jsou zbytky viru. Váš umělý imunitní systém by se mohl obrátit proti vám."
Byl to nevzhledný muž se smutnýma očima, lítý, malý, trochu plešatějící. Přistoupil jsem ke dřevěným tyčím, které byly mezi námi, a natáhl jsem k němu ruku. "Uskutečněte ten kontakt kdykoli chcete, nikdy jsem nebyl nosičem viru. Myslíte, že věřím vaší propagandě?"
Pokrčil bez zájmu rameny. "Zabilo by to vás, ne mě - ačkoli si jsem jistý, že to bylo míněno pro nás pro oba. Mohlo to být přizpůsobeno mému genotypu, ale vy jste toho nesl příliš mnoho, než aby vás virová reakce na moji přítomnost nezasáhla taky. Ale to už je minulost a nemá cenu se o ni hádat."
Nemyslel jsem si, že lže. Virus určený k tomu, aby se zbavili nás obou, se zdál býti plně logický. Proti své vůli jsem musel cítit k Velké Akciovce respekt za to, jak mě dokázali využít - byla v tom určitá divoká, nesentimentální poctivost - ale nezdálo se mi taktické tohle odhalovat Largovi.
Řekl jsem: "Pokud věříte, že pro vás teď nepředstavuju riziko, tak co kdybyste se tedy se mnou vrátil? Pořád si vás tam cení. Jeden okamžik slabosti, jedno špatné rozhodnutí nemusí hned znamenat konec vaší kariéry. Vaši zaměstnavatelé jsou velice pragmatičtí lidé, nechtějí vás trestat. Jenom vás v budoucnu budou mít víc pod dohledem. To je ale jejich problém, ne váš. Vy ani nemusíte postřehnout ten rozdíl."
Zdálo se, že Largo neposlouchá, ale pak se podíval přímo na mě a usmál se. "Víte, co řekl Victor Hugo o první ústavě Kolumbie? Prohlásil, že je napsaná pro zemi, kde žijí andělé. Vydržela jen třiadvacet let - a při dalším pokusu politici snížili své nároky. A to značně." Otočil se ode mě a začal přecházet před mřížemi sem a tam. U dveří stáli dva mesticové s automaty a bez zájmu nás pozorovali. Oba bez přestání žvýkali něco, co mi připadalo jako obyčejné lístky koky. V tom, jak se drželi tradice, bylo něco skoro uklidňujícího.
Moje cela byla čistá a dobře zařízená, až po bioreaktorovou toaletu, jaké teď strašně letěly v Beverly Hills. Moji věznitelé se mnou jednali bez chybičky. Zatím. Měl jsem ale pocit, že Largo plánuje něco nepříjemného. Předá mě baronům, kteří obchodují s Matkou? Ještě jsem nevěděl, jakou dohodu s nimi uzavřel, co jim prodal výměnou za část El Nida a za pár tuctů osobních strážců. Tím spíš jsem neměl potuchy, proč si myslel, že tohleto je lepší než byt v Bethesdě a plat sto táců ročně.
Řekl jsem: "Co si plánujete, že budete dělat, pokud tady zůstanete? Vybudujete svoji vlastní zemi andělů? Vypěstujete si svoji bioinženýrskou utopii?"
"Utopii?" Largo přestal přecházet sem a tam a znova se na mě křivě usmál. "Ne. Jak by mohla utopie vůbec existovat? Neexistuje správný způsob, jak by lidé měli žít, nějaký návod, o který jsme zatím čistě náhodou nezakopli. Neexistuje žádná soustava pravidel, žádný systém, žádný vzorec. A proč by měl existovat? Kromě existence stvořitele - a to dost zvráceného - proč by měl existovat nějaký návod na dokonalost, který jen čeká na to, až ho odhalíme?"
Řekl jsem: "Máte pravdu. Nakonec nemůžeme dělat nic jiného než být věrní své přirozenosti. Vidět skrz pozlátko civilizace, za pokryteckou morálku, přijmout ty opravdové síly, které určují, jací jsme."
Largo vybuchl smíchy a já jsem pocítil, jak mě v reakci na to pálí tváře - i když jen proto, že jsem ho špatně odhadl a nepovedlo se mi vrátit ho zpátky. Ne proto, že se smál té jediné věci, ve kterou jsem věřil.
Řekl: "Víte, na čem jsem pracoval ještě ve Státech?"
"Ne. Záleží na tom?" Čím míň toho vím, tím větší mám šance na přežití.
Largo mi to ale stejně řekl. "Hledal jsem způsob, jak vrátit dospělé neurony do embryonálního stavu. Zapnout v nich zase signály k přechodu do méně diferencovaného stavu, dát jim schopnost, aby se chovaly tak, jak se chovají v mozku embrya: aby migrovaly z místa na místo, aby formovaly nová spojení. Měla z toho být léčba demence a mrtvice... ačkoli tu práci financovali lidé, kteří v tom viděli první krok směrem k virovým zbraním schopným přeorganizovat části mozku. Pochybuji, že výsledky mohly vůbec být složitější - pro vštěpování politických ideologií žádné viry neexistují - ale různé typy zneschopnění nebo neškodného chování by se daly zakódovat do relativně malého balíčku."
"A tohle jste prodal kartelům? Takže mohou držet pomocí toho celá města jako rukojmí, až zase bude nějaký jejich vůdce ve vězení? Abyste jim ušetřil problémy s vražděním soudců a politiků?"
Largo řekl mírně: "Prodal jsem to kartelům, ale ne jako zbraň. Žádná infekční vojenská varianta neexistuje. Dokonce i prototypy - které jenom působí regresi vybraných neuronů, ale nedokážou způsobit žádné naprogramované změny - jsou příliš těžkopádné a křehké, než aby přežily ve velkém. A jsou s tím ještě další technické problémy. Virus nemá moc reprodukčních výhod, když vnáší složité, vysoce specifické modifikace do mozku svého hostitele. Kdyby se pustil z řetězu na skutečnou lidskou populaci, pak by mutanti, kteří by se prostě zbavili všech těch zbytečných nesmyslů, velice brzy převládli."

"Takže...?"
"Prodal jsem to kartelům jako výrobek. Nebo spíš jsem to skombinoval s jejich vlastní nejprodávanější drogou a předal jsem jim dokončený hybrid. Nový typ Matky."
"Která dělá co?" Zaujal mě, byl jsem zvědavý, přestože jsem si tím kopal vlastní hrob.
"Mění to ty příslušné mozkové neurony v něco jako Bílé Rytíře. Právě tak pohyblivé, právě tak flexibilní. Mnohem líp ale dovedou ustavit pevné nové synapse, než aby prostě jen zaplavily prostor mezi neurony vybranou látkou. A neřídí se přídavky v potravě, ale pokyny molekul, které samy vylučují. Řídí se vzájemně."
To mi nedávalo smysl "Takže už existující neurony se začnou pohybovat? Existující struktury v mozku... roztají? Udělal jste takovou verzi Matky, která dělá lidem z mozku kaši - a čekáte, že vám za to budou platit?"
"Kaši ne. Všechno je to částí pevné zpětné vazby: odpálení těchto pozměněných neuronů ovlivňuje spektrum molekul, které vylučují - což zase zpětně řídí uspořádání nejbližších synapsí. Životně důležitá regulační centra a motorické neurony zůstávají samozřejmě nedotčené. A vyžaduje to silný signál, když chcete pohnout s Šedými Rytíři: neodpovídají na všechno, co si zrovna vy vzpomenete. Potřebujete nejmíň hodinu nebo dvě bez přerušení, než dosáhnete znatelného účinku na jakoukoli mozkovou strukturu.
Není to úplně odlišné od toho, jak obyčejné neurony po celý svůj život jen kódují naučené chování a vzpomínky - jenom se to stane rychleji a flexibilněji... a zasáhne to větší oblasti mozku. Existují části mozku, které se nezměnily během sta tisíc let, a ty mohou být naprosto přetvořeny během jednoho půldne."
Odmlčel se a přátelsky si mě prohlížel. Vzadu na krku jsem cítil studený pot.
"A vy jste ten virus použil?"
"Samozřejmě. Na to jsem ho vytvořil. Sám na sebe. To byl ten hlavní důvod, proč jsem sem šel."
"Pro svépomocnou úpravu mozku? Proč jste si radši nestrčil šroubovák pod jednu oční kouli a nerýpal jste s ním, dokud by vás na to nepřešla chuť?" Bylo mi z toho fyzicky špatně. "Aspoň... kokain a heroin... a dokonce i Bílí Rytíři... využívali přirozených receptorů, přírodních způsobů působení. Vy jste vzal strukturu, kterou evoluce vybrušovala po miliony let, a..."
Larga to velice pobavilo, ale tentokrát se mi nevysmál přímo do obličeje. Řekl jemně: "Pro většinu lidí je putování ve vlastní psychice podobné, jako by chodili pořád do kruhu v bludišti. K tomu nás právě odkázala ta vaše evoluce: žijeme ve vězení plném utrpení a zmatku. A jediná věc, kterou tak hrubé drogy jako kokain, heroin nebo alkohol kdy dokázaly, bylo vytvořit krátká spojení k několika slepým uličkám - nebo, jako LSD, obložit zdi bludiště zrcadly. A Bílí Rytíři nikdy nedokázali nic jiného než stejné efekty jen jinak zabalit.
Šedí rytíři nám dovolí dát celému bludišti jiný tvar podle naší vůle. Neomezují vás na nějaký scvrklý emocionální repertoár: dají vám naprostou moc. Dovolí vám kontrolovat přesně, kdo jste."
Musel jsem se velice snažit, abych přemohl silnou ošklivost, která mě zaplavila. Largo se rozhodl zjebat si vlastní mozek. To byl konečně jeho problém. Pár feťáků Matky udělá totéž - ale jedna další varianta těch jedovatých svinstev, která bude konkurovat veškerým ostatním drekům z podzemních laboratoří, není zase až taková národní katastrofa.
Largo vlídně řekl: "Strávil jsem třicet let v kůži někoho, kým jsem opovrhoval. Byl jsem příliš slabý, než abych se změnil - ale nikdy jsem docela neztratil ze zřetele to, kým se chci stát. Přemítal jsem často o tom, jestli by bylo méně opovrženíhodné, méně pokrytecké, poddat se prostě faktu, že jsem tak slabý a úplatný. Ale to jsem nikdy neudělal."
"A vy si myslíte, že jste vymazal svoji starou osobnost tak snadno, jako jste vymazal dokumenty na svém počítači? Co jste tedy teď? Svatý? Anděl?"
"Ne. Ale jsem přesně to, co chci být. S Šedými Rytíři ani nemůžete být ničím jiným."
Na okamžik se mi zamotala hlava a vzteky jsem viděl rudě. Opřel jsem se o tyče své klece.
Řekl jsem: "Tak jste si umíchal vlastní mozek jako vajíčka, a teď se cítíte líp. A budete žít po zbytek života v téhle falešné džungli, kolaborovat s drogovými kšeftaři a namlouvat si, že jste dosáhl spasení?"
"Po zbytek života? Možná. Ale budu pozorovat svět. A doufat."
Musel jsem zdusit smích. "Doufat v co? Myslíte si, že ten váš zvyk se rozšíří mimo pár feťáků s poškozenými mozky? Myslíte si, že Šedí Rytíři se rozšíří po planetě a přetvoří ji tak, že bychom ji nepoznali? Nebo jste mi lhal - je ten virus vůbec infekční?"
"Není. Ale dává lidem to, co chtějí. Jakmile to jednou pochopí, budou ho vyhledávat."
Podíval jsem se na něj soucitně. "Co lidé chtějí, je jídlo, sex a moc. To se nikdy nezmění. Vzpomínáte si na tu pasáž, kterou jste si označil v Srdci temnoty? Co si myslíte, že to znamenalo? V hloubce svých duší jsme jen živočichové s několika jednoduchými pohnutkami. Všechno ostatní je méně než plevy ve větru."
Largo se zamračil, jako by se pokoušel si vzpomenout na ten citát, a pak pomalu přikývl. Řekl: "Víte, kolika různými způsoby může být obyčejný lidský mozek uspořádán? Tak, aby z něj nevznikla umělá síť neuronů stejné velikosti, ale skutečný a funkční mozek Homo sapiens, vytvořený pomocí skutečné embryologie a skutečných zkušeností? Těch možností je asi deset na desetimiliontou. Vysoké číslo: spousta prostoru pro variace v osobnostech a talentech, spousta prostoru, aby se zakódovaly charakteristické znaky různých životů.
Ale víte, co v té spoustě mozků Šedí Rytíři provádějí? Násobí ji stejným číslem. Zaručují přetrvání té části naší osobnosti, která byla pevná, která byla svázána s lidskou přirozeností, a šance jsou mezi jednotlivými lidmi tak rozdílné, jako je odlišný od jiných životů náš celý život, naplněný vzpomínkami.
Samozřejmě že Conrad měl pravdu. Každé slovo toho úryvku bylo pravdivé - v době, kdy to napsal. Ale dnes už to nesahá dost daleko. Protože dnes je veškerá lidská přirozenost méně než plevy ve větru. "Hrůza", srdce temnoty, je méně než plevy ve větru. Všechny "věčné pravdy" - všechny ty smutné a krásné vize všech velkých spisovatelů od Sofokla k Shakespearovi - jsou méně než plevy ve větru."

Ležel jsem a bděl jsem na svém kavalci, poslouchal jsem cikády a žáby a přemýšlel jsem o tom, co se mnou Largo udělá. Pokud sám sebe nepovažuje za schopného vraždy, nezabije mě - i kdyby jen proto, aby si potvrdil svoji iluzi o ovládnutí sama sebe. Možná že mě prostě vyhodí před výzkumnou stanici - ve které pak budu moci vysvětlovat Madelaine Smithové, jak kolumbijského vojenského pilota sklátil nějaký virus El Nida uprostřed letu a jak jsem se statečně snažil zvládnout tu situaci.
Vzpomínal jsem na ten incident a pokoušel jsem se domyslet vlastní příběh tak, aby zněl věrohodně. Pilotovo tělo nikdy nikdo neobjeví, a tak podrobnosti soudní pitvy nebudou hrát roli.
Zavřel jsem oči a vybavilo se mi, jak jsem mu zlomil vaz. Zase mnou projel ten záchvat výčitek svědomí. Podrážděně jsem ho zapudil. Tak jsem ho zabil - a tu holku pár dní předtím - a ještě předtím asi tucet jiných. Velká Akciovka se mě už málem sama zbavila. Protože to bylo výhodné - a protože to bylo možné. Tak to na světě chodilo vždycky: vždycky se bude používat síla, jeden národ si bude podrobovat druhý, slabí budou vždycky vražděni. Všechno ostatní je jen zbožný sebeklam. Sto kilometrů odsud tu pravdu zase jednou potvrzuje kolumbijská občanská válka.
Ale co když mě Largo infikoval tím svým speciálním typem Matky? A co když všechno, co mi o tom říkal, je pravda? Šedí Rytíři se pohybují jen tehdy, když si to přejete. Pokud jsem chtěl zůstat nezasažený, stačilo, abych si ten osud vybral. Přát si jen to, abych zůstal přesně tím člověkem, jakým jsem byl vždycky: zabijákem, který vždycky chápal, že se dotýká té nejhlubší z pravd. Který radostně vítá brutalitu a úplatnost, protože nakonec neexistuje žádná jiná možnost.
Pořád jsem je před sebou viděl: toho pilota a tu dívku.
Nesmím při tom nic pociťovat - přeji si, abych nic necítil - to jsem si umiňoval znova a znova.
Nebo se všechno, čím jsem, zřítí jako dům z písku a vítr to rozfouká.
Jeden ze strážců ve tmě zachrchlal a pak si odplivl.
Nahoře nade mnou se prostírala noc jako řeka, která ztratila cestu.

přeložila Eva Hauserová